

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐบาลไทยมีแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองด้วย นอกจากนี้ในความเป็นจริงแล้ว เมื่อท้องถิ่นได้เจริญก้าวหน้าไประดับหนึ่งจนมีคนเข้ามาตั้งหลักแหล่งเป็นชุมชนใหญ่ขึ้น ย่อมจะมีความต้องการบริการสาธารณะหลายประการและคนในชุมชนก็มีรายได้พอที่จะร่วมมือกันให้มีการปกครองท้องถิ่นและมีหน่วยงานกลางของท้องถิ่น เพื่อการจัดหาบริการสาธารณะมาสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น (ชวลิต สละ, 2556, หน้า 14)

การปกครองท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการภาครัฐในยุคปัจจุบัน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองและการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างแท้จริง องค์การปกครองท้องถิ่นเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายจากส่วนกลาง มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย มีขอบเขตของการปกครองที่แน่นอน และมีคณะผู้แทนที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารงานอย่างอิสระและมีอำนาจอิสระในด้านการคลัง เช่น การจัดเก็บภาษีและการจัดหารายได้อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด จัดทำงบประมาณได้เอง รวมทั้งมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายมีการบริหารงานด้วยตนเองไม่ต้องขอคำสั่งจากราชการบริหารส่วนกลางซึ่งองค์การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นนี้จะมีบุคลากรของตนเองบริหารงานภายในท้องถิ่นเป็นข้าราชการหรือพนักงานของท้องถิ่นที่ได้รับเงินเดือนจากงบประมาณของท้องถิ่นเอง (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2557, หน้า 6)

องค์การบริหารส่วนตำบลนับได้ว่าเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็กและอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในมาตรา 40 สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท

หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาพตำบล อาจตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งจะต้องระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลในประกาศด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น (รัตนติกรณ์ จินบุตร, 2551, หน้า 7)

องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ที่มาของคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล จากเดิมมาจากมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ตามกฎหมายใหม่นี้ให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเพื่อให้เหมือนกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น ๆ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทของไทยในปัจจุบัน มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทั้งสิ้น (ชวลิต สละ, 2556, หน้า 135) องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นโดยราษฎรเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากประชาชนโดยตรง องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมและอำนาจหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบล คือ รูปธรรมของการกระจายอำนาจรัฐไปสู่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและพัฒนาท้องถิ่นตนเองตามหลักกระจายอำนาจซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดทำให้สามารถแก้ไขปัญหาอันยวดยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ เป็นองค์กรส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในทางปฏิบัติแก่ประชาชนในขอบเขตที่กว้างขวางทำให้ประชาชนมองเห็นภาพรวมอย่างชัดเจนและมีส่วนร่วมได้ง่ายในการดำเนินงานหรือบริหารงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร (วันวิสาข์ หนาดคา, 2559, หน้า 97)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นถือเป็นแนวทางในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญซึ่งประชาชนในท้องถิ่นจะต้องตระหนักในบทบาทของตนเองทั้งในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การอนุรักษ์และจัดสรรทรัพยากรส่วนท้องถิ่น เพราะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ย่อมมีความรู้ความเข้าใจท้องถิ่น

ของตนเองในการที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นตอบสนองต่อความต้องการของสังคมส่วนรวม เกิดประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนสูงสุดมีความรับผิดชอบ มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบสถาบันประชาธิปไตยขั้นสูงที่ต้องรับฟังความคิดเห็นจากสังคมและจากประชาชนซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน (วิชัย ภูโยธิน และจำเนียร ณะคังคิว, 2554, หน้า 107)

สิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ (Right to know) ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นสิทธิตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อส่งเสริมสิทธิของพลเมือง (Citizen Right) ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยในรัฐหรือประเทศเสรีประชาธิปไตย ซึ่งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนี้เป็นส่วนสำคัญและเป็นคุณค่าของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบอบประชาธิปไตยโดยตัวแทนที่ให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนประชาชนไปทำหน้าที่เป็นรัฐบาลบริหารประเทศ แม้ประชาชนจะได้มอบอำนาจอธิปไตยให้ผู้แทนไปบริหารประเทศแล้วแต่ประชาชนก็ยังมีสิทธิในอำนาจอธิปไตย ดังนั้น ประชาชนจึงยังมีสิทธิตรวจสอบและรับรู้การปฏิบัติงานของผู้ปกครองประเทศ สิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการนี้จึงเป็นสิทธิที่รับรองให้ประชาชนสามารถตรวจสอบและมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชนอย่างแท้จริง สิทธิดังกล่าวนี้ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศด้วย ดังนั้น สิทธิได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการจึงเป็นสิทธิที่สนับสนุนสิทธิทางการเมืองของประชาชนที่มีระดับค่าบังคับทางกฎหมายสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ, 2550, หน้า 38)

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตยซึ่งมีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกติกาสูงสุดของประเทศ สะท้อนให้เห็นเจตนารมณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน รวมถึงการปฏิรูปการบริหารงานภาครัฐภายใต้แนวคิดการบริหารภาครัฐแบบ

มีส่วนร่วม (Participatory Governance) และแนวคิดธรรมาภิบาล (Good Governance) ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งกฎหมายหลายฉบับได้มีการประกันสิทธิของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการยังมีการกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เช่นกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจหรือเป็นองค์ประกอบที่ขาดมิได้ การปกครองท้องถิ่นคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ปกครองตนเองหรือกำหนดวิถีชีวิตและอนาคตของชุมชนโดยคนในชุมชน ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจึงมีความจำเป็น ดังเห็นว่ามี การกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชนซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้งโดยตรงนอกจากนั้นยังกำหนดให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงจุดและแก้ปัญหาได้รวดเร็วเสริมสร้างความโปร่งใสรวมทั้งเป็นวิธีการที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ความเป็นเจ้าของชุมชนและเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อบรรลุดัตถุประสงค์การเกิดขึ้นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือเป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยนั่นเอง (อรทัย ก๊กผล, 2552, หน้า 3)

องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองสกลนคร ระยะทางห่างจากอำเภอเมืองสกลนคร 9 กิโลเมตร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 14,876 คน มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 49,375 ไร่ หรือประมาณ 79 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 14 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ การทำนา ทำสวน รับจ้าง เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย ฯลฯ สภาพภูมิประเทศของตำบลพังขว้างเป็นพื้นที่ราบสูงและที่ราบเชิงเขามีลำห้วย 11 สาย และมีอ่างเก็บน้ำ 4 อ่าง พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับการเกษตร มีสภาพอุดมสมบูรณ์สามารถปลูกพืชผักผลไม้ ลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างมีความหลากหลายทางด้าน วัฒนธรรมในชุมชน มีพื้นที่อยู่ติดกับเขตชุมชนเมืองมีสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

อยู่ใกล้เคียงกับเขตพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร ตำบลพังขว้างเป็นชุมชนเกษตรกรรมกึ่งสังคมเมือง ที่พร้อมจะมีการขยายตัวเจริญเติบโต เป็นสภาพสังคมเมืองในอนาคต ฉะนั้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการวางแผน ร่วมคิด ร่วมวางแผนและ กำหนดแนวทางดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง ซึ่งที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างเองได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าจะเป็นการวางแผนพัฒนา ได้มีการแต่งตั้งผู้แทน ประชาคมร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาและกำหนดประเด็นหลักของการพัฒนาต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของประชาคมและชุมชน แต่จากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างยังให้ความสนใจและความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เช่น การร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับรู้ปัญหาและความต้องการของหมู่บ้าน ผู้เข้าร่วมประชุมประชาคมส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุ ไม่สามารถให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะแก่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตามวัตถุประสงค์ ส่วนประชาชนกลุ่มเป้าหมายต้องประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวจึงไม่ได้เข้าร่วมในการทำประชาคมในแต่ละครั้งส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดนโยบายและการตัดสินใจเป็นผลให้การดำเนินงานต่าง ๆ นั้นไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพไม่เกิดความคุ้มค่าเท่าที่ควรก่อให้เกิดความล่าช้าและไม่บรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน หลังจากที่ได้จัดทำแผนพัฒนาแล้วประชาชนไม่มีการติดตามว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการตามความต้องการของตนมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นแล้วประชาชนบางส่วนก็ยังไม่ค่อยสนใจหรือติดตามข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างเท่าที่ควร เนื่องจากต้องทำมาหากินประกอบอาชีพของตนเอง และประชาชนบางส่วนก็ยังไม่เห็นความสำคัญของการติดตามข้อมูลข่าวสารของทางราชการ อีกทั้งยังขาดการรวมกลุ่มในการบริหารโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ขาดการรับรู้ในเนื้อหา ในวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น (องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง, 2560, หน้า 2)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งปัจจุบันผู้วิจัยเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวัง มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ตัวอย่างเช่น ประชาชนส่วนใหญ่ต้องประกอบอาชีพมีความเร่งรีบในการดำรงชีวิต ทำให้ไม่สนใจการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประชาชนบางส่วนมีฐานะยากจนขาดการศึกษาขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ ทำให้ประชาชนมองไม่เห็นและไม่เข้าใจว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดจึงให้ความสำคัญกับการหาเลี้ยงชีพตนเองมากกว่า นอกจากนี้ประชาชนบางส่วนก็ขาดความรู้ความเข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จึงจำเป็นจะต้องเร่งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะหากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น ย่อมส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวังจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนจะเป็นผู้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวังด้วยตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่ระดับของการตัดสินใจขององค์การบริหารส่วนตำบล การแปลงนโยบายมาเป็นโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือกระบวนการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบล หรือการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนการตรวจสอบการใช้ทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งเงินงบประมาณ บุคลากรและสถานที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมากขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวัง, 2560, หน้า 4)

ในส่วนของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนั้น ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวัง ได้ดำเนินงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวังให้แก่บุคคลภายนอกหรือประชาชนในท้องถิ่นให้รับทราบ โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประกาศต่าง ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวัง เช่น ประกาศประกวดราคา ประกาศสอบราคาผลการพิจารณาจัดซื้อจัดจ้าง ประกาศรับสมัครงาน เป็นต้น และการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นการประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายการดำเนินงานรวมถึงโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลพึงหวัง ให้บุคคลภายนอกหรือประชาชนในท้องถิ่นให้รับทราบ ซึ่งเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลที่เน้นการบริหารราชการให้โปร่งใสโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากนี้ แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างจะได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านแต่ละสื่อที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังพบว่า มีปัญหาหลายประการที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ตัวอย่างเช่น การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อหลายลักษณะอักษร การติดบอร์ดประชาสัมพันธ์ การจัดทำแผ่นพับ ใบปลิว ก็จะมีปัญหาว่าบอร์ดที่ติดประชาสัมพันธ์นั้น ตั้งอยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง หากต้องการทราบก็จะต้องเดินทางไป ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง การจัดทำแผ่นพับ ใบปลิว แม้ว่าจะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนในแต่ละชุมชนได้ดี แต่ก็ต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมาก ในการจัดทำ หากองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างไม่มีงบประมาณจัดสรร จะทำให้ประชาชนอีกหลายแห่งขาดการเข้าถึงข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อภาพสื่อเสียง มีการจัดทำเสียงตามสาย เพื่อเข้าไปเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในแต่ละชุมชนแต่ก็มักจะมีปัญหาว่าเสียงตามสาย ที่ประกาศผ่านชุมชนนั้นเข้าไปไม่ถึง หากว่าที่พักอาศัยอยู่ในระยะทางที่ไกลเกินกว่าที่เสียงตามสายจะส่งถึงได้ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต แม้ว่าจะมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แต่ก็จะมีปัญหาว่า การจัดทำเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างยังมีไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ยังขาดการปรับปรุงข้อมูลในเว็บไซต์ให้มีความทันสมัย ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลในบางเรื่อง ขาดผู้ดูแลรับผิดชอบเว็บไซต์ในการรับข้อร้องเรียนจากประชาชน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ และการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อบุคคลทำโดยการประชุมหมู่บ้าน จัดประชุมชี้แจง จัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น มักจะมีปัญหาว่าประชาชนยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมทำให้การเผยแพร่ข้อมูลไปไม่ถึง (องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง, 2560, หน้า 6)

ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะนำไปใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และประสิทธิผลมากที่สุด สามารถสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในเขตตำบลพังขว้างได้อย่างแท้จริงต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับใด
3. อิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร หรือไม่
4. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

อิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

ความสำคัญของการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ผลการศึกษามีความสำคัญดังนี้

1. ทราบระดับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
2. ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
3. ทราบอิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
4. ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 14,876 คน (สำนักทะเบียนอำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร, 2561) ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต ตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 390 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2557, หน้า 26) และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 2 ด้าน คือ (ที่มา : พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540)

1.1 ด้านช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

1.2 ด้านประเภทข้อมูลข่าวสาร

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 4 ด้าน คือ (ที่มา : แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen (1980, pp. 219–222 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5–8)

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

พื้นที่ของการวิจัย

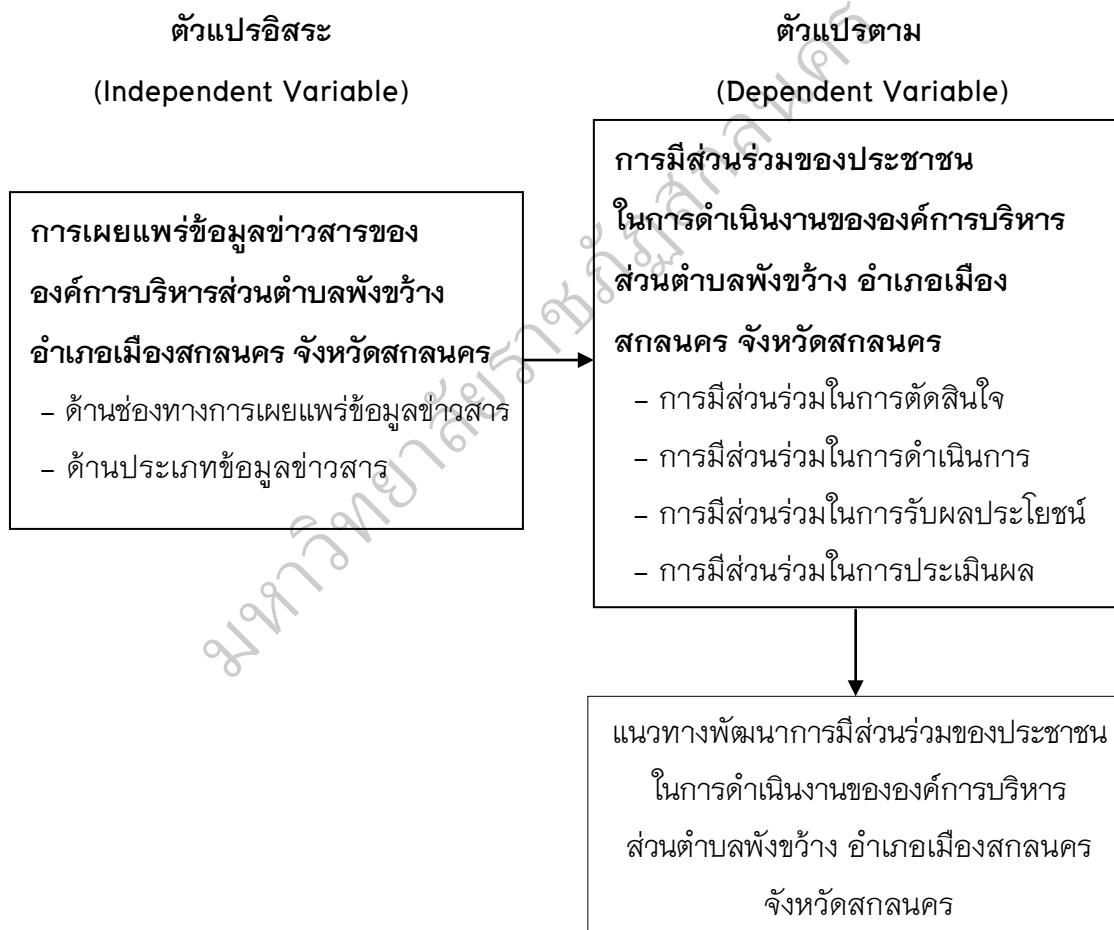
พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2561

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen (1980, pp. 219-222 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5-8) มาประยุกต์ใช้ แบบบูรณาการและกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อตอบคำถามของการวิจัยและ กำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิตยาคมศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิตยาคมศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

2. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและรวดเร็ว ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐอย่างกว้างขวางให้สามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องตรงตามความเป็นจริง เพื่อส่งเสริมให้รัฐบาลเป็นไปโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย

2.1 ด้านช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร สื่อภาพ สื่อเสียง และสื่อบุคคล

2.2 ด้านประเภทข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ประเภทข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นประจำปี เอกสารงบประมาณประจำปี การจัดหาพัสดุ รายการ/ผลจัดซื้อจัดจ้าง รายงานทางการเงิน รายงานประชุมสภาท้องถิ่น รายงานการประชุมคณะผู้บริหารท้องถิ่น และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตตำบลพังขว้างอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาภายในตำบล ประกอบด้วย

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการเสนอแนวความคิด ความต้องการ/ความคิดเห็น เสนอปัญหา แผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เสนอตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ ร่วมตัดสินใจการจัดลำดับโครงการแผนงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เช่น การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

3.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรม โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก ด้านส่งเสริมกลุ่มอาชีพในการอบรมวิชาชีพเพื่อให้คนในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงตนเอง ด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม

3.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกิจกรรม แผนงานหรือโครงการ หรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดยการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ว่าประสบความสำเร็จ และมีความสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด

4. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร หมายถึง ข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญที่ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

5. อิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร สื่อภาพ สื่อเสียง หรือสื่อบุคคล และประเภทข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี เอกสารงบประมาณประจำปี การจัดหาพัสดุ รายการ/ผลจัดซื้อจัดจ้าง รายงานทางการเงิน รายงานประชุมสภาท้องถิ่น รายงานการประชุมคณะผู้บริหารท้องถิ่น และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร